

Individualizace učení žáků: čtyři učební styly dle MBTI (Myers-Briggs Type Indicator)

IS - introverze a smysly

Tyto děti preferují strukturované, bezpečné, předvídatelné učení, což prakticky znamená uspořádané instrukce a příklady, úkoly vyžadující detailní práci a přesnost, čas promyslet si věci.

Motivující činnosti

- laboratorní práce
- názorné ukázky a demonstrace
- čtení a přemýšlení
- časové řady
- praktické pomůcky
- programované učení
- výukové programy na PC krok za krokem
- řízená výuka s jasnými pokyny
- písemné úkoly s jasným zadáním

Motivující slova:

Přečti, zjisti, označ, vyjmenuj, pojmenuj, uveď, pozoruj, použij, rozeber, narysuj, načrtni, proveř, zpracuj, připrav, udělej, sestav, uspořádej, vyplň, dokonči, odpověz, poslouchej.

Demotivující činnost:

Nedostatek jasného zadání, cílů nebo postupů.

Když se jim nedostává těchto podmínek, upadají do svého světa a jeví se jako apatické, protože cítí, že nemají dostatek sebedůvěry pro to, aby mohly uspět nebo sami sebe začnou považovat za hloupé.

IN - introverze a intuice

Tyto děti preferují tvořivost, hluboký vhled do tématu jejich zájmu, což se projevuje potřebou samostatného studia, imaginativních a tvůrčích úkolů, času pro reflexi a vynoření vnitřní inspirace.

Motivující činnosti

- čtení
- výzkum a bádání
- fantazii podněcující, otevřené úkoly
- sebeřízení při učení
- hlavolamy a záhady
- samostatné a svobodné studium
- individuální projekty

Motivující slova:

Přečti, přemýšlej, promysli, vymysli, zamysli se, zvaž, navrhní, zkonstruuji, vyhodnoť, objasni, probádej, vysni, představ si, předvídej, parafrázuj, vnitřně diskutuj, vytvoř, rozviň, objasni, napiš, reflektuj, vytvoř souvislosti, porovnej, srovnej, najdi rozpory, zkomponuj.

Demotivující činnost:

Nedostatek možnosti volby nebo prostoru prozkoumávat téma a pohybovat se uvnitř něj; úkoly s jedinou správnou možností odpovědi.

Když se jim nedostává těchto podmínek, mohou někdy např. dokončit a odevzdat práci, která je zcela v rozporu se zadáním, dokončit jeden nebo dva skvělé projekty a vypustit ostatní, nedokončovat úkoly rutinní povahy nebo je dělat jen napůl.

ES - extraverte a smysly

Tyto děti preferují praktické, názorné učení vycházející ze skutečného života, což prakticky znamená myšlení nahlas v rámci komunikace s ostatními, práci s reálnými a konkrétními věcmi, jasné kroky směřující k jasným cílům.

Motivující činnosti

- videa
- skupinové projekty
- soutěže
- hry
- satira a parodie
- písně
- fyzické aktivity
- praktické pomůcky

Motivující slova:

Postav, ukaž, smontuj, řekni, vypátrej, udělej, předveď, názorně vysvětli, vyřeš, dotkni se, navrhní, doporuč, vyřeš, vyber si, vybuduj, vyzkoušej, proveř, prozkoumej, prohovoř.

Demotivující činnost:

Nedostatek praktických činností, příliš mnoho tichého sezení u statického úkolu (čtení, poslouchání).

Když se jim nedostává těchto podmínek, mohou se někdy chovat roztržitě, vzdorovitě a v rozporu s požadavky úkolu. Mohou si stěžovat se slovy: „Proč se tohle musíme učit?“

EN - extraverte a intuice

Tyto děti preferují proměnlivé učební prostředí a činnosti a úkoly povahy výzvy, což prakticky znamená skupinovou práci v rámci řešení problému, koncepční úkoly bez přílišných detailů a vytváření nových způsobů a cest, jak věci dělat.

Motivující činnosti

- řešení problému
- improvizace, drama, hraní rolí
- diskuse a debaty
- experimentování
- skupinové projekty
- práce s idejemi – s myšlenkami a nápady
- exkurze
- učení ostatních
- vyvíjení modelů

Motivující slova:

Vytvoř, objev, předveď, navrhní, vyviň, rozviň, diskutuj, spolupracuj, najdi nové..., generuj/ zhotov, představ si, vyhodnoť, shrň, vyřeš problém, experimentuj, vynalez, vymysli, vyslov hypotézu.

Demotivující činnost:

Sedět nehybně a dělat věci, které jim byly nadiktovány.

Když se jim nedostává těchto podmínek, můžeme u nich zaregistrovat rebelantství, ke kterému ponoukají i ostatní.

Kise, Jane A. G.: Differentiation through Personality Types (A Framework for Instruction, Assessment, and Classroom Management). Corwin Press, A SAGE Publications Company, CA: Thousand Oaks. 2007

Lawrence, G.: Looking at type and learning styles. Center for Applications of Psychological Type. Gainesville, FL 1997

1. **Iván:** „Myslíš, že bude Ederová dneska zkoušet? Já jsem se to teda včera učil, ale když si představím, jak stojím před tou tabulí, všichni čumí, jak si nemůžu na nic vzpomenout, tak se mi dělá blbě. Proč nepíšeme raději písemku, abych si to mohl v klidu rozmyslet?“

Erik: „Já tě nechápu. Vždyť je to dobrý, zrovna ona se nám vždycky snaží pomoci, když nevíš, hned se tě zeptá jinak. Kdyby tak Išková aspoň někdy zkoušela ústně, s tou jsou to samé písemky. I když jsem se to učil, stejně mě napadá, co bych k tomu mohl říct, až když začnu mluvit.“

2. **Slávek:** „Dneska jsme měli první hodinu dějepisu. Já měl na základce dějepis fakt rád, ale co po nás chtěla dneska ta Nováková, to jsem fakt nechápal! Představ si, měli jsme si vybrat jednu historickou událost a napsat, jak ovlivnila dnešní svět a čím je pro nás osobně zajímavá a významná! Vůbec jsem nevěděl, co mám psát!“

Norbert: „No tak to jste měli super zadání, to bych bral. My máme na děják Savkovou a taky jsme si měli vybrat jednu historickou událost. Jenže po nás chtěla, abychom napsali, kdy a kde se odehrála a popsat její průběh. Tyhle details si já prostě nepamatuju!“

3. **Tereza:** „Představ si, že mi Flugrova dala z toho referátu z fyziky dvojku!“

Františka: „A co se jí nezdálo? Vždyť jsi měla to téma zpracované tak odborně! Použila jsi tolik zdrojů.“

Tereza: „No to taky ocenila, ale pak mi řekla, že jsem při prezentaci vůbec nemyslela na posluchače. Že prý jsem si vůbec nevšimla, že nechápou, co jim vysvětluju. Měla jsem se prý v průběhu ptát, jestli tomu rozumí.“

Františka: „Asi si myslí, že referát se dělá pro ostatní, aby se něco dozvěděli, a tak jí připadá důležité zjišťovat, jestli tomu rozumí.“

Tereza: „No dobře, asi je to důležité, ale proč teda neřekla, že to bude hodnotit! To přece není spravedlivé! Nemůže mi za to dát horší známku, když to nebylo v zadání!“

Františka: „Tak na ni nebuď tak naštvaná, vždyť je fajn! Často si s náma povídá o vztazích ve třídě, a když mě něco trápí, můžu za ní zajít a ona mě vyslechne. To za takovou Trávníčkovou bych určitě nešla. Když tuhle přišla Verča celá ubrečená pozdě do školy, nezajímalo ji, co se stalo, a zapsala ji do třídnice.“

Tereza: „No protože Verča to s téma svýma výlevama trochu přehání, je fakt dobrá herečka. Trávníčková je aspoň spravedlivá, nedělá výjimky. A na rozdíl od Flugrové fakt rozumí tomu, co učí!“

4. **Jana:** „Ta Pávková mě zase vytočila! Nepsali jsme tu písemku ze zeměpisu! Přiletěla ráno do třídy, že dneska otevírají novou výstavu, co by se nám mohla hodit k tomu projektu, je tam vstup zdarma, tak že to musíme využít. Domluvila se s Procházkovou, že si vymění hodiny a místo zemáku a občanky jsme šli na výstavu.“

Petra: „Co já bych za to dala, kdyby dneska otevírali nějakou matematickou výstavu! Jenže Jiříčkovou by od jejího plánu neodradila ani nahlášená bomba. Prosím tě, co ti na tom tak vadí? Tak aspoň budeš mít víc času se to naučit.“

Jana: „Ale ta písemka byla už týden naplánovaná, já se na ni od soboty učila. Tak se měla podívat, že budou otvírat výstavu, a nehlásit nám tu písemku. Teď se to budu muset na pátek učit znova, a to píšeme ještě fyziku a děják.“

můj kód:

1	2	3	4